

Regionų atrankos kriterijus

EJRŽF reglamente (18 str. g dalis) numatyta, kad veiklos programoje (VP) turi būti „kriterijų, taikomų atrenkant žuvininkystės ir akvakultūros regionus, sąrašas“ (VP šablono 5.1.2 skyrius). Šio reikalavimo tikslas – paaiškinti, kam pagal Sąjungos 4 prioritetą skiriama daugiausia dėmesio, nurodant, kuriuos regionus vadovaujančioji institucija (VI) laiko tinkamiausiais pritaikyti bendruomenės inicijuojamą vietos plėtrą (BIVP) ir kodėl.

Šis klausimus skyrius skirtas padėti VI apsibrėžti šį dėmesio objektą ir aprašyti jį VP. Aptariami tokie klausimai:

- 1. Ką turėčiau rašyti VP apie žuvininkystės ir akvakultūros regionų atrankos kriterijus?**
- 2. Kokius kriterijus galiu taikyti?**
- 3. Kodėl negaliu VP pateikti fiksuoto regionų sąrašo?**
- 4. Ar gali būti laikomi tinkamais dideli uostai (daugiau kaip 150 000 gyventojų)?**
- 5. Kaip galiu atsižvelgti į regioninius skirtumus?**
- 6. Į ką reikėtų atsižvelgti apibrėžiant žuvininkystės regionų nustatymo kriterijus?**

1. Ką turėčiau rašyti VP apie žuvininkystės ir akvakultūros regionų atrankos kriterijus?

Pagal EJRŽF reglamentą (3.2.5 str.) žuvininkystės ir akvakultūros regionas – tai „regionas su jūros ar ežero pakrante arba tvenkiniais ar upės žiotimis, kuriame daug žmonių dirba žuvininkystės arba akvakultūros sektoriuje, funkciškai susijusiame geografiniu, ekonominiu ir socialiniu požiūriu, ir kuris valstybės narės yra skirtas šiam tikslui“.

Iš principo VI galėtų visus žuvininkystės ir akvakultūros regionus priskirti prie tinkamų BIVP, tačiau dauguma VI nukreiptų EJRŽF lėšas į tuos regionus, kur BIVP pritaikymas duotų daugiausia naudos žuvininkystės bendruomenėms, atsižvelgiant į iššūkius, su kuriais susiduria šie regionai, ir jų augimo bei darbo vietų sukūrimo galimybes. Veiklos programoje VI turi nurodyti, kokiais kriterijais remdamasi priims tokį politinį sprendimą. Tikslas nėra VP pateikti regionų sąrašą, nes tikslų ribų apibrėžimas turi būti paliekamas vietiniam lygmeniui (žr. toliau), bet reikia paaiškinti, į kokius veiksnius būtų atsižvelgiama nustatant, ar tam tikras regionas tinkamas BIVP ar ne.

2. Kokius kriterijus galiu taikyti?

Regionų atrankos kriterijus gali sudaryti:

- › kriterijai, apibūdinantys žuvininkystės ir akvakultūros sektoriaus dydį bei svarbą (darbo vietų skaičius, tvenkinių ar laivų skaičius ir dydis, žuvininkystės pobūdis ir tipas, išskrovimo / gamybos mastai, vertė ir pan.);
- › kriterijai, apibūdinantys regiono ypatumus: pakrantė, upės žiotys, upė ar ežeras, saugomos teritorijos, didžiausia ir mažiausia populiacija, gyventojų tankumas, gyventojų mažėjimas, atokios vietovės;
- › kriterijai, susiję su regiono, kuriame vykdoma intervencija, suderinamumu – galimybe regionus atskirti ežerais arba išmėtyti palei pakrantę, apimti didesnius uostus ir gyvenvietes (žr. toliau).

Suformuluodama šiuos kriterijus VI turėtų remtis informacija, pateikta konteksto rodiklių lange (reikia VP šablono 2.2 skyriui).

Pavyzdys: JK regionų atrankos kriterijus (2007–2013 m.) sudarė:

- › mažas gyventojų tankumas
- › sumažėjusi žvejyba
- › mažos žvejybos bendruomenės
- › bent vienas aktyviai veikiantis žvejybos uostas (Anglijoje)

3. Kodėl negaliu VP pateikti fiksuoto regionų sąrašo?

EJRŽF VP šablono rekomendacijose, kurias pateikia Komisija, papildydama įgyvendinimo reglamentą 771/2014, aiškiai nurodoma, kad vadovaujančiosios institucijos savo VP neturėtų pateikti uždaro regionų sąrašo. Kriterijų sąrašu turi būti remiamasi identifikuojant paramai tinkamų regionų tipus, bet ne pačius regionus.

Pagal apibrėžimą bendruomenės inicijuojama vietos plėtra yra iš apačios inicijuojamas procesas, kurio sėkmė priklauso nuo to, ar pavyks sukurti veiksmingą bendrų tikslų siekiančių vietinių veikėjų sąjungą. Tam reikia vietiniu lygmeniu vykdyti derybas ir užtikrinti realų svarbiausių organizacijų ir suinteresuotųjų šalių pasiryžimą plėstis visoje teritorijoje. Tikslų regiono ribų apibrėžimas ir bus šių derybų rezultatas. Tinkamų regionų nurodymo kriterijais neturėtų būti bandoma tai apibrėžti iš anksto arba skatinti dirbtinius sprendimus, kurie pasirodytų neįgyvendinami tikrovėje.

4. Ar dideli uostai (daugiau kaip 150 000 gyventojų) gali būti laikomi tinkamais BIVP?

Kai kuriose šalyse dauguma žuvininkystės sektoriaus darbo vietų sukuriama ir netenkama dideliuose uostuose. Jei VI nuspręstų, kad BIVP galėtų būti efektyvi priemonė siekiant susidoroti su iššūkiu šiuose regionuose, tai gali būti leidžiama. Vis dėlto su šia išimtimi turi sutikti partnerystės sutarties komisija ir ji turi būti pagrįsta veiklos programoje, įskaitant VI paaiškinimą dėl metodo, kuris bus taikomas siekiant išvengti lėšų išsibarstymo, jei tinkamu bus pripažintas toks didelis regionas.

5. Kaip galiu atsižvelgti į regioninius skirtumus, savo VP nustatydamas žuvininkystės regionų identifikavimo kriterijus?

Iššūkiai, su kuriais susiduria žuvininkystė ir žuvininkystės regionai, gali reikšmingai skirtis toje pačioje šalyje. Dėl to kiekvienas regionas šalyje, suskirstytoje į regionus, gali nuspręsti taikyti skirtingus kriterijus. Iš principo tai įmanoma, kol toks požiūris pagrindžiamas VP ir visas skyrius neviršija 7 000 ženklų. Galimas sprendimas būtų pateikti (VP priede) lentelę, kurioje būtų nurodomi bendrieji ir, jei reikia, specifiniai regionų kriterijai.

6. Į ką reikėtų atsižvelgti apibrėžiant žuvininkystės regionų nustatymo kriterijus?

Apibrėždamos tinkamų žuvininkystės regionų identifikavimo kriterijus, VI turi atsižvelgti į toliau nurodytus veiksnius:

- ▶ ko bandoma siekti vykdant BIVP žuvininkystės regionuose ir ką bandoma paremti? Pavyzdžiui, ar žvejų bendruomenės yra pagrindinis objektas ar tėra svarbi platesnės pakrantės plėtros dalis? Norima paremti visą žvejų bendruomenę ar tik tas, kurios patiria daugiausia sunkumų?
- ▶ kiek išteklių prieinama 4 SP ir kiek FLAG grupių galima finansuoti? Šalys, kurių ištekliai, susiję su galimais regionais, yra riboti, galimas dalykas, norės apibrėžti tikslingesnius regionų atrankos kriterijus.
- ▶ kokį poveikį kriterijai turės įvairioms žvejų bendruomenės dalims arba FLAG veiklai? Pavyzdžiui, kriterijai, pagrįsti laivų skaičiumi, gali būti palankesni smulkaus masto žvejybai; pagrįsti iškrovimo apimtimis – stambesnio masto žvejybai; atrenkant pagal gyventojų skaičiaus ribas gali būti pašalinti dideli uostai, kuriuose didžiausias darbo vietų skaičius žuvininkystės sektoriuje arba svarbiausios žuvininkystės produkcijos rinkos.

Redaktorius: Europos Komisijos Jūrų reikalų ir žuvininkystės direktorato generalinis direktorius.

Garantijų atsisakymas: nors Žuvininkystės ir jūrų reikalų generalinis direktoratas atsako už šio dokumento parengimą, jis neatsako už jo turinį ir negarantuoja duomenų tikslumo.